

Miessakit ry:n lausunto Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin sopimus) voimaansaattamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Miessakit ry kiittää Ulkoasiainministeriötä lausuntopyynnöstä. Väkivaltaista käyttäytymistä toista ihmistä kohtaan ei tule missään muodossa hyväksyä. On hyvin tärkeää kiinnittää huomiota väkivallan ehkäisyyn ja väkivallan uhrien asemaan. Myös pyrkimys eurooppalaiseen yleissopimukseen on perustaltaan tärkeää huomioiden kuitenkin, että sosiokulttuurisista ja historiallisista tekijöistä johtuen kansalliset ja alueelliset tarpeet ovat erilaisia. Keskitymme lausunnossamme sopimuksen soveltavuuteen ja vaikutuksiin Suomessa erityisesti perheväkivallan ehkäisyn näkökulmasta. Lausunnossa käytämme perheväkivallasta termiä lähisuhdeväkivalta ja asiantuntemuksemme nojaa vuodesta 1997 kehitettyyn tulokselliseen Lyömätön Linja -toimintaamme.

Työryhmän mietinnössä painotetaan vahvasti väkivallan määrittelyä rakenteelliseksi ja sukupuoleen liittyväksi ongelmaksi. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn tähtäävien toimien kannalta olennaista on kuitenkin keskittyä yksilön henkilöhistoriallisiin merkityksiin, jotka liittyvät olennaisesti väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Merkittävää väkivaltaongelman luonteessa on sen ylisukupolvisuus. Väkivaltainen käyttäytyminen siirtyy sukupolvelta toiselle muun muassa varhaislapsuudessa koetun väkivallan takia sekä tunne-elämään ja vuorovaikutukseen liittyvien taitojen omaksumisen puutteista johtuvista syistä. Työryhmän mietintö ei edelliseen perusta. Mietintöön valitun kapean väkivallan määrittelyn seurauksena voi olla resurssien niukka ohjautuminen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn ja loppumisen kannalta olennaiseen *hoidolliseen auttamistyöhön*.

Euroopan neuvoston yleissopimukseen liittyvä kolmen P: n (prevention-protection-punishment) periaate ei myöskään riitä havainnollistamaan sitä kuinka laaja-alaisesta ongelmasta väkivallassa on kysymys. Ilman edellä mainittua hoidollista näkökulmaa kolmas P (punishment, rangaistus) on riittämätön pysäyttämään väkivaltaisuutta. Väärinteosta on kyllä seurattava asianmukainen rangaistus. Se on yksi tärkeä keino kertoa johdonmukaisesti ja yhteisvastuullisesti, ettei tekoa hyväksytä. Rangaistus ei väärin tekoja kuitenkaan lopeta ja ennaltaehkäisevät vaikutukset erityisesti väkivaltaisuuden kaltaisessa ihmisen sisäisessä problematiikassa jäävät vähäisiksi. Vastuullisessa yhteiskunnassa väkivallan kohtaaminen ei tukeudu eikä missään tapauksessa pääty rangaistukseen. Korjaavaa työtä tarvitaan – se ei mainittuihin kolmeen P:hen sisälly.

Lähisuhdeväkivallan tekijät ja uhrin tarvitsevat siis ennen kaikkea ammatillisesti toteutettua hoidollista apua. Hoidon merkitys on moniulotteista. Väkivallan tekijän kanssa tulee työskennellä hänen henkilöhistoriastaan käsin huomioiden, että väkivallan käyttöön liittyy usein traumaperäisiä kokemuksia sekä aiemmin mainittuja tunne-elämän taitojen puutteita, ja että hänen elämänsä on myös monella tavalla kriisissä oman väkivallan käytön seurauksena. Väkivallan uhrin on saatava tukea selvitäkseen mahdollisimman hyvin väkivaltaisuuden kohteeksi joutumisen aiheuttamista usein vakavista psyykkisistä ongelmista. Tällainen kokonaisvaltainen toiminta katkaisee väkivallan kierteen ja sen periytymisen. Sen lisäksi, että tekijä löytää uudenlaisen, väkivallattoman tavan toimia lähisuhteissa, on huomioitava, että väkivallan tekijöistä valtaosa on omassa henkilöhistoriassaan myös väkivallan uhreja. Mikäli väkivalta on kohdentunut lapsiin – joko suoraan tai välillisesti – on tuki ulotettava heihinkin.

On hyvä, että sekä tekijöiden että uhrien kanssa toimivat tahot tekevät yhteistyötä tarjottavien palvelujen kehittämisessä – näin esimerkiksi asiakasohjaus luotettavalle taholle helpottuu. Tällaisen kokonaisvaltaisen ammatillisen yhteistyöverkoston levittäminen koko maahan on tärkein resursoinnin kohde väkivaltatyön saralla. Resurssit tulee kohdentaa konkreettisiin, tuloksellisiin toimiin, joita on erityisesti Raha-automaattiyhdistyksen tuella kehitetty jo pitkään. Miessakit ry:n luoman toimintamallin lisäksi on tärkeä huomioida myös mm. Maria Akatemian Demeter-työ ja Ensi- ja turvakotien liiton toteuttama väkivaltatyö. Lain tavoitteena olevan päivystyspuhelimien perustamisen ehdotamme toteutettavaksi siten, että turvakohteille tarjottaisiin taloudellista tukea päivystyspuhelimien järjestämiseksi. Niissä on jo tarvittavaa asiantuntemusta ja kokemusta väkivallan uhrien auttamisessa.

Työryhmän mietinnössä artikkelissa 16 esitellään kotimaisia väkivaltatyötä tekeviä toimijoita. Tässä listassa Miessakit ry:n Lyömätön Linja on jostain syystä mainittu vain cursorisesti. Kuitenkin on syytä huomioida, että vuosittain asiakastapaamisia toiminnassa on 1200–1400 kpl ja yksittäisiä asiakkaita hieman yli sata. Toiminnan seurannan ja arvioinnin pohjalta on todettavissa, että palvelu on erittäin tuloksellista väkivallan käytön ennaltaehkäisyssä ja katkaisussa. Olemme määrätietoisesti kantaneet vastuuta lähisuhdeväkivaltaongelman kohtaamisesta miesten keskuudessa. Haluamme jatkossakin tuottaa lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen ainutlaatuista mieserityistä näkökulmaamme ja rakentaa yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa.

Euroopan neuvoston yleissopimuksessa, sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisessa ja työryhmän mietinnössä ylipäätään kiinnitetään erityistä huomiota naisiin väkivallan uhreina. Yleisen oikeustajun mukaan ei tasa-arvoa voi tulkita niin, että jätetään joitain ihmisryhmiä sukupuolensa (miehet) tai ikänsä (lapset) perusteella vähemmälle huomiolle lähisuhdeväkivallan uhreina. Esimerkiksi suomalaiselle yhteiskunnalle – ja lastensuojelulainsäädännölle – on vieras ajatus, etteivät lapset olisi yhtä tärkeitä huomion ja huolen kohteita lähisuhdeväkivallan uhreina. Ammatillisesta työstä kertyneen kokemuksen ja viimeaikaisen tutkimuksen (mm. Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen verkkokatsauksia 28/2013) mukaisesti lähisuhdeväkivalta ei Suomessa ole sukupuolittunutta ja tästä näkemyksestä luopuminen on varmasti vaikea vastuunoton paikka.

Olemme hyvin huolissamme tämänhetkisen lähisuhdeväkivaltapolitiikan tilasta maassamme, emmekä voi suositella Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamista Suomessa sellaisenaan. Sen sisältämä kapea näkemys väkivallan luonteesta ja osumattomuus suomalaiseen yhteiskuntaan ei luo riittävää perustaa onnistuneelle lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevälle ja korjaavalle työlle. On suorastaan vaarana, että se saataisi rajoittaa monipuolisen auttamistyön toteutumista. Naisiin, miehiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta on vakava ongelma. Maassamme on ongelman kohtaamiseen tarvittavaa osaamista, jonka täysmääräiseksi hyödyntämiseksi meidän on uskallettava hyväksyä ammatillisen hoidon nostaminen lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn ja katkaisemiseen tähtäävän työn keihäänkärjeksi.

Miessakit ry:n lausunto pähkinänkuoressa

- Lähisuhdeväkivallan kierre on katkaistavissa keskittymällä tekijän henkilöhistorian merkityksiin väkivallan käytön taustalla.
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen ja pysäyttämiseen kohdennetut voimavarat on kohdennettava ensisijaisesti tekijöiden ja uhrien hoitoon, ja näitä palveluita toteuttavien tahojen yhteistyöhön.

- Euroopan neuvoston yleissopimusta ei sellaisenaan tule saattaa voimaan Suomessa.

Pyydämme kohteliaimmin huomioimaan lausuntomme Euroopan neuvoston yleissopimusta voimaan saattessa Suomessa.

Helsinki 17.5.2013

Miessakit ry:n hallitus

LISÄTIETOJA

Pekka Jolkkonen
vast. psykoterapeutti
pekka.jolkkonen@miessakit.fi
044 751 1335

Panu Varjonen
psykoterapeutti
panu.varjonen@miessakit.fi
044 751 1330

Jukka Lampinen
väkivaltatyöntekijä
jukka.lampinen@miessakit.fi
044 751 1336

Antti Alén
hallintopäällikkö
antti.alen@miessakit.fi
0500 934 303

Peter Peitsalo
kehittämispäällikkö
peter.peitsalo@miessakit.fi
044 751 1331

Tomi Timperi
toiminnanjohtaja
tomi.timperi@miessakit.fi
050 588 1687